

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Kohteiden nimet:	MAATULLINPUISTON ALUE Maatullinpuisto, Tuulaakipuisto, Ajurinpuiston osa ja Tapulikaupungin liikuntapuiston osa	Piirustus nro:t:	VIO6420/1–3
Selostuksen laati:	Johanna Himberg projektipäällikkö	pvm:	24.10.2024
Selostuksen hyväksyi:	Jussi Luomanen kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö	pvm:	25.10.2024
	kaupunkiympäristölautakunta	pvm:	

Kohde Maatullinpuiston alue sijaitsee Suutarilan (40) kaupunginosassa, Tapulikaupungin osa-alueella lähellä Puistolan juna-asemaa. Suunniteltavaan alueeseen kuuluvat Maatullinpuiston lisäksi Tuulaakipuisto, Ajurinpuiston osa ja pieni osa Tapulikaupungin liikuntapuistoa. Puistosuunnitelman alue ympäröi kauttaaltaan uuden Maatullin koulun, päiväkodin ja leikkipuiston tonttia pois lukien Kämnerintien katualue Tuulaakipuiston länsipuolella.

Puistosuunnitelman alue on voimassa olevissa asemakaavoissa numeroilla 12887 (2024), 12191 (2013), 11965 (2010), 7398 (1975), 7214 (1974), 7398 (1975), 7540 (1977), 6983 (1973) ja 11608 (2006) osoitettu merkinnöillä VP, P, RP-1, VU ja VL.

Puistosuunnitelma on laadittu mahdollistamaan koulun, päiväkodin ja uuden leikkipuiston toiminta. Puistosuunnitelma noudattaa voimaan tullutta asemakaavaa (Puistolan asemaseudun monitoimitilat, 12887). Puistosuunnittelun kanssa samaan aikaan on laadittu Kämnerintien, Maatullinkujan ja Syökärinpolun katusuunnitelma. Puistossa sijaitseva Kimnaasipolku on yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueenosa, jolla huoltoajo on sallittu. Maatullinkujan uusilla, eteläpuolisilla osilla asemakaavamuutos sallii tontille tai rakennuspaikalle ajon. Kämnerintie palvelee uuden koulun huoltoa ja pelastusta.

Uusi Maatullin koulu, päiväkotitoiminta ja leikkipuisto on otettu käyttöön lokakuussa 2024. Kouluhankkeen yhteydessä on rakennettu koulun tonttiin suoraan liittyvät osat Maatullinpuistosta ja Tuulaakipuistosta sekä Maatullinkujasta, mikä on huomioitu yhteensovituksessa tämän puistosuunnitelman kanssa. Yhteensovitusta on tehty myös Tapulikaupungin liikuntapuiston alueella.

Lähtökohdat

Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Maatullinkujaan ja päiväkotitoiminta Pikkuprinssin pihaan, etelässä erillispientalojen korttelialueeseen ja Moisiantiehen. Itä- ja länsireunoilla suunnittelualue rajautuu asuinrakennusten korttelialueisiin. Idässä alue rajautuu lisäksi Moisiantien ja

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Helsingin Mailapelikeskukseen, länsiosissa lisäksi Tapulikaupungin liikuntapuistoon, Vanhaan Puustellinmetsään ja Henrik Forsiuksen tiehen.

Maatullinpuiston alue on laaja viheraluekokonaisuus ja osa toiminnallisesti merkittävää kaupunginosapuistoa. Suunnittelualueen pinta-ala on yhteensä noin 77 900 m², josta Maatullinpuistoon, Ajuripuistoon tai Tuulaakipuistoon kuuluvien puistoaluiden osuus on noin 75 900 m². Puistosuunnitelmassa esitetyn Tapulikaupungin liikuntapuiston osan pinta-ala on noin 2000 m². Suurella osalla aluetta puistosuunnitelman mukaiset toimenpiteet ovat vähäisiä ja puistossa säilytetään runsaasti olemassa olevaa.

Maatullinpuisto on laajin suunnittelualueeseen kuuluva puisto. Se on suunniteltu ja rakennettu 1970- ja 1980-lukujen vaihteessa. Puisto edustaa aikakauden puistosuunnittelulle ominaista tyyliä, jossa korostuvat geometriset istutusaiheet ja maakummut pensasistutuksineen. Osa geometrisista puu- ja pensasistutuksista on vuosien saatossa kasvanut metsänkaltaisiksi alueiksi, mutta maiseman tilarakenne on pääosin säilynyt ja viitteitä menneisyydestä on edelleen havaittavissa.

Maatullinpuistossa on luode-kaakko-suunnassa sekä metsä- ja puustoisien verkoston että niittyverkoston yhteys, joiden kehittäminen on keskeinen suunnittelun lähtökohta. Puustoisia alueita säilytetään laajalti, uutta puustoa istutetaan, ja niittyalueita säilytetään, kehitetään ja lisätään. Puiston alueella niittyverkoston yhteys rakentuu askelkivien eli pienialaisten puistoniittyalueiden varaan. Toiminnot ja virkistyspalvelut keskeisten reittien varrella integroituvat osaksi vehreää puistomaisemaa nyt ja jatkossa. Pääasiallisia käyttäjiä ovat lähialueen koululaiset ja päiväkotilaiset, leikkipuiston asiakkaat ja ympäröivien alueiden asukkaat.

Puistosuunnittelun ratkaisu perustuu voimassa olevan asemakaavan mukaiseen liikenneratkaisuun. Maatullinpuiston alueen keskellä sijaitsevaa koulua, päiväkotia ja leikkipuistoa palveleva huolto- ja saattoliikenne ohjataan Kämnerin- ja Moisiantieltä niin, että ajoneuvoliikenne ei joudu peruuttamaan jalankulun ja pyöräilyn käyttämillä reiteillä. Kämnerintien ja Maatullinkujan liikenneyhteyksien toteutusta varten on laadittu Kämnerintien, Maatullinkujan ja Syökärinpolun katusuunnitelma. Katkaistu Kimnaasipolun pihakatu muutetaan puistoalueeksi, jossa jalankulun ja pyöräilyn reitiltä sallitaan huoltoajo Moisiantieltä koululle. Pelustusajo Maatullin koululle on järjestetty Kämnerintieltä.

Suunnittelualueen pohjoisosassa on Maatullinkujaan rajautuva Tuulaakipuisto ja itäosassa on Ajurinpuisto. Eteläosassa on aiemmin toiminut leikkipuisto Tapuli, jonka toiminta siirtyi syksyllä 2024 Maatullin monitoimirakennuksen yhteyteen. Leikkipuiston nimi muuttui muutoksen myötä leikkipuisto Maatulliksi. Entisen leikkipuisto Tapulin ulkoleikkialueet säilyvät leikkipaikkakäytössä.

Suunnitelman sisältö

Valtaosa alueen reiteistä ja kasvillisuudesta säilyy ennallaan. Puistosuunnitelmassa säilytetään leikin ja pelailun alueita sekä puustoisia metsäsaarekkeitä osana leikki- ja virkistysympäristöjä. Tavoitteena on luoda alueesta monitoiminnallinen kokonaisuus, joka tarjoaa selkeitä reittejä ja monipuolisia toimintoja, kytkee eriluonteiset nykyiset, kehitettävät ja uudet osat houkuttelevaksi kokonaisuudeksi sekä tukee

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

luonnon monimuotoisuutta nykyistä monilajisemmalla kasvillisuudella ja hulevesien hallinnalla. Puistossa luontoleikki ja virkistysmahdollisuudet yhdistyvät saumattomasti Maatullin koulun, päiväkodin, leikkipuisto Maatullin ja leikkipaikka Tapulin toimintaan.

Hulevesiuoma

Maatullinpuiston itäosaan toteutetaan hulevesiaihe, joka on yleisilmeeltään puistomainen nurmi- ja niitypintojen, virtausuoman ja tulvatasanteiden muodostama kokonaisuus. Hulevesiaiheen alueelta siirretään puiston nykyinen raitti lähemmäs puiston itäreunaa oleva puusto säilyttäen. Virtausuoman linjauksessa on huomioitu säilytettävä havupuusto, koivuryhmät sekä viljelypalsta-alueen kuusiaita. Hulevesien viivytykseen varattavalla alueella on tavoitteena säilyttää ulkotilojen käytettävyys ja toiminnalliset mahdollisuudet (pelailu ja auringonotto).

Virtausuoman ja hulevesialtaiden toiminta perustuu hulevesien luonnonmukaiseen viivyttämiseen. Virtausuomassa vesi on havaittavissa erityisesti rankkasadetapah- tumien aikana, ja tulvatilanteissa vesi nousee tulvatasanteelle. Hulevesiuoman varrelle sijoitetaan vaihtelevan kokoisia luonnonkiviä, lahoppuuta ja hulevesikasvillisuutta. Virtausuoman yhteyteen muotoillaan myös pieniä taskumaisia syvänteitä vesieliöille, joissa vesi säilyy jonkin verran pidempään kuin virtausuomassa. Suunnitteluratkaisu lisää luonnon monimuotoisuutta ja viihtyisyyttä sekä luo keinoja varautua ilmastonmuutoksen mukanaan tuomiin ääri-ilmiöihin.

Ajurinpuisto

Ajurinpuiston nurmikaistaleelle on esitetty uusia nurmipainanteita, jotka täydentävät nurmialueen olevia hulevesipainanteita. Painanteilla tuetaan Kimnaasipolun hulevesien hallintaa. Suunnitelmassa säilytetään olevat puuryhmät, jotka on istutettu 1970- ja 80-lukujen vaihteessa. Alue säilyy nurmipintaisena leikkiympäristönä ja olevan penkin yhteyteen istutetaan puuryhmä.

Leikkipuisto Maatulli

Leikkipuisto Maatulli on luontoleikkiteemainen. Leikkipuiston alueelle sekä sen lähiympäristöön sijoitetaan monipuolisia toimintoja mm. kyläteemaisia leikkiaiheita, rullailu-/pyöräilyalue, vesileikki sekä tasapainoilu- ja luontoleikki. Asfalttialuetta on pelailua, rullailua ja vesileikkejä varten noin 240 m². Runsaan puuston lomaan sijoitetaan ”kylä” yhdistävä tasapainoilupolku. Lisäksi leikkipuistossa on keinoja, piknik-/pöytäpenkkiyhdistelmä, roska-astioita ja opastaulu. Leikkitoiminta painottuu uuden Maatullin koulun, päiväkodin ja leikkipuiston rakennuksen leikkipuiston tiloihin joh- tavan sisäänkäynnin yhteyteen.

Kulkua luontoleikkipuistossa ohjataan tarvittaessa puunrungoin, kasvillisuuden suo- ja-aidoin ja juoksuestein. Leikkipuiston eteläosassa sijaitsevan maakummun yhtey- teen sijoitetaan vaijeriliuku niin, että talvisin kummun lumirinnettä pitkin voi laskea mäkeä. Kummun yhteydessä on myös lyhyet kuntoportaat kaikenikäisten käyttöä varten. Leikkipuistossa on varattu huoltoajalle leikkivälineiden ja -toimintojen lähei- syyteen tilaa.

Leikkipaikka Tapuli

Leikkipaikka Tapulin (ent. leikkipuisto Tapuli) leikki- ja pelikentät säilytetään. Väliai- kainen päiväkodin väistötilapaviljonki ja sen pysäköintialue poistuvat, ja niiden koh-

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

dalle lisätään uusia leikki- ja pelailutoimintoja. Näitä ovat uusi asfalttipintainen pelailukenttä sekä asfalttikumpujen alue rullailua ja pyöräilyä varten. Leikkipaikalle sijoitetaan piknik- ja shakkipöytiä sekä penkkejä. Reuna-alueille istutetaan uutta puustoa ja pensaita. Pelailukentän eteläpuolella on nurmipainanne, joka toimii pelailualueena ja sadetapahtumien yhteydessä hulevesipainanteena.

Täydennysrakentamisen myötä kahta leikkipaikka Tapulin etelä- ja länsipuolista kumpuaitetta on työstetty pientalotonttien rakentamisen yhteydessä. Säilyvien maastovallien päädyt muotoillaan puiston puolella hienovaraisesti uudelleen. Leikkipaikka Tapulin eteläpuolisen kummun yhteydessä olevat polut ja maaportaat kunnostetaan kasvillisuutta säästämällä. Maakummun yhteyteen toteutetaan uusia maaportaita ja hakepolkuja sekä istutetaan uusia pensaita ja poistetaan vieraslajeiksi määritellyjä pensaita. Maakummun syreenit säilytetään. Maakumpujen kaksi sivua säilytetään nurmipintaisena muistumana alkuperäisestä 1980-luvun ilmeestä. Puiston rakentamisen yhteydessä syntyviä maa-aineksia uusiokäytetään noin metrin korkuisissa nurmikummuissa, jotka ovat kuin olevista maakummuista leikattuja, alueelle uudelleen sijoitettuja kumpuaiheita.

Leikkipaikka Tapulin länsipuolisen maakummun havupuuvallasta istutusten lajivalikoimaa monipuolistetaan lehtipuilla. Kummun yhteyteen kehitetään olevasta nurmipinnasta niittyverkostoa tukeva niittyalue, jolla voidaan osin korvata täydennysrakentamisen yhteydessä poistuneita niittyjä. Maakumpujen yhteydessä olevat syreenisaarekkeet säilytetään. Maastokummut ja niiden reuna-alueet liitetään osaksi puistoa uudella hakepintaisella reitillä, joka jäsentää puiston reuna-alueita. Reitti on 1,3 m leveä polku, jonka kunnossapidettävä (ei talvikunnossapitoa) reittileveys on 2 m (kantava niitty/nurmipinta).

Viljelypalstojen aukio

Aukio on tavoitteena yhdistää maisemallisin suunnitelmaratkaisuin vahvemmin osaksi viereistä puistoaluetta, monipuolistaa alueen käyttöä ja kehittää aukiotilan lävitse kulkevia reittiyhteyksiä. Aukiolle lisätään nurmialueita oleskelua varten, kukkivaa puustoa sekä penkkejä, pöytiä ja oleskelukalusteita. Nykyinen kivituhka-alue säilyy laajalti nykyisessä muodossaan. Osia kuusiaidasta poistetaan ja aitaaukootetaan hulevesiuoman suuntaan tilallisuuden ja turvallisuuden kehittämiseksi. Aukiolla uusitaan viljelypalstojen infotaulu ja lisätään jätteastia.

Tuulaakipuisto

Tuulaakipuiston kasvillisuutta kehitetään niin, että maisematilallinen tilaperiaate säilyy. Tuulaakipuiston niitypintaiset kumpuaiheet liittyvät osaksi Maatullinkujan arvoympäristöä sekä koulu-, päiväkotij- ja leikkipuistorakennuksen saapumisaukiota. Olevan ympyränmuotoisen metsäsaarekkeen muotoa korostetaan kaarevilla penkeillä ja reunakivellä. Metsäsaarekkeeseen on sijoitettu yksi kolmiosaisen Perusta-veistoskokonaisuuden teos. Tuulaakipuiston itäreunaan istutetaan Kimnaasipolun jatkeeksi kaksi puuta maanalaiset johdot huomioiden.

Reitit ja penkit

Muutoksia reitteihin on esitetty seuraavilta osin: hulevesipainanteen yhteydessä siirrettävä reitti sekä kavennettava Kimnaasipolku. Lisäksi on esitetty uusia reittejä: leikkipaikka Tapulin alueelle tuleva hakepintainen reitti, leikkipaikka Tapulin eteläiseltä kummulta Moisiantielle johtava uusi sisääntuloreitti, uusi reitti Haarikkapolun

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

itäosiin kohti Nuuskapolkua, kuten myös Tapulikaupungin liikuntapuistoon toiminnallisen alueen yhteyteen kohti Puustellinmetsää. Edellä mainittu reitti virallistaa nykyisen oikopolun Maatullinpuistosta Henrik Forsiuksen kadun suuntaan, reittiyhteystarve on voimassa olevan asemakaavan mukainen.

Asemakaavamuutoksen yhteydessä katualueesta puistoalueeksi muuttuneen Kimnaasipolun reittileveyttä kavennetaan ja reitti muutetaan kivituhkapintaiseksi, molemmat reunat korostetaan nupukiviraidalla. Nupukiviraita jatkuu Maatullinkujan tuntumasta Moisiantielle. Nupukivireunainen reitti jatkuu suunnittelualueen ulkopuolella Ajurinpuistossa Puistolän juna-aseman suuntaan. Kimnaasipolun pohjoisosaan on asennettu Maatullin koulun hankkeen yhteydessä ajonestopuomi, puolestaan koi-vukujanteen yhteydessä nurmialueella olevat pollarit poistetaan.

Penkkejä sekä oleskelualusteita on suunnittelualueella lisätty erityisesti keskeisiin aukiotiloihin ja leikkialueille. Rakennussuunnitteluvaiheessa puistoon lisätään tarvittaessa vielä joitain penkkejä.

Tapulikaupungin liikuntapuiston itäosat

Tapulikaupungin liikuntapuiston alueelle kehitetään uusi toiminnallinen alue, jonka välineet, askelkannot, maapuut ja luonnonkivet mahdollistavat leikin ja kuntoharjoittelun. Alueelle istutetaan uutta puustoa huomioiden asemakaavan esittämä ohjeellisen lähiliikuntapaikan rajaus. Maakummut ovat niittyntaisia ja ne liittyvät osaksi hakepintaisia polkuja ja toiminnallisia alueita. VU-alueen suunnitteluratkaisu tarkentuu muun liikuntapuiston suunnittelun edetessä.

Luonnon monimuotoisuus ja kestävä kehitys

Alueen ekologisia verkostoja tuetaan lisäämällä eriluonteisia niittyjä ja kehittämällä niittyjen sekä nurmien hoitotapoja. Myös metsä- ja puustoista verkostoa kehitetään lisäämällä puustoa ja monipuolistamalla lajistoa. Viljelypalsta-aukiolle istutetaan kukkivia pienpuita. Suunnittelualueen länsipuolisen, vanhalla savipellolla kasvavan koivikon annetaan kehittyä ajan myötä lehtometsäksi (kts. kehittämisen periaatteet osiosta Kasvillisuus).

Vesiympäristöihin liittyy puistoalueen suurin kehitettävä luonnon monimuotoisuus-potentiaali. Uudessa mutkittelyssä avouomassa muodostuu kosteusoloiltaan eriluonteisia kohtia luonnonkivien ja lahoppuun lomaan. Kostean paikan ruohovartinen kasvillisuus lisää monimuotoisuutta ja viihtyisyyttä. Puuston avulla luodaan varjon paikkoja ja tehostetaan veden haihtumista. Uoman yhteyteen muodostuu pienipiirteisiä elinympäristöjä pieneliöille.

Lahoppuuta ja maapuita hyödynnetään puistossa monin paikoin monimuotoisuutta lisäävänä elementtinä: osana leikkiympäristöä, hulevesiuomassa, kulun ohjaamisessa metsäisillä alueilla sekä lehtometsäksi kehitettävällä alueella arvonityn eteläpuolella.

Leikkipuiston luontoleikkiaiheet, pajumajat, maapuut ja hakepinnat sekä muut luonnonmateriaalit tukevat luontokosketusta ja luovat samalla monimuotoisuutta tukevaa ympäristöä. Olemassa oleva puusto liittyy osaksi luontoleikkipuiston leikkialueita, ja puut huomioidaan leikkipuiston suunnittelussa.

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Puiston rakentamisessa syntyviä maamassoja hyötykäytetään mahdollisimman laajasti. Kaivua vaativat hulevesiuoma, tulvatasanteet, hulevesipainanteet ja reittien perustukset. Tavoitteena on minimoida rakentamisen myötä syntyvien, pois kuljetettävien maamassojen määrä. Hulevesiuomasta kaivettavia maamassoja hyötykäytetään puiston maastonmuodoissa, mikäli se on teknisesti mahdollista. Maaperä on pääosin vanhaa savista peltomaata, mikä rajoittaa näiden kaivettavien maamassojen uusiokäyttöä ja sijoittamista. Leikkipaikka Tapulin läheisten maakumpujen maaines on savisen peltomaan sijaan täyttömaata, joten maakumpujen uudelleenmuotoilusta syntyvien maamassojen hyödyntäminen uusien kumpuaiheiden rakentamisessa on todennäköisempää.

Paikalla kerättäviä pintamaita hyödynnetään kierrätyskasvualustoissa erityisesti niitty- ja nurmialueilla. Lisäksi Haarikkapolun läheisyydessä ja puustoisilla alueilla käytetään paikalta kuorittua pintamaata luiskien verhoiluun ja reittien maisemointiin. Kaivuumassoja vähennetään rakentamalla toimintoja jo olevien rakennekerroksien kohdille esimerkiksi Kimnaasipolun kivituhkapintaisen reitin ja leikkipaikka Tapulin pelailukentän kohdilla.

Uusia kalusteita ja varusteita valittaessa otetaan huomioon kestävän kehityksen mukaiset, uusiutuvat ja kestävätkä materiaalit.

Maatullinpuiston suunnitelmia on testattu puistosuunnittelun aikana luonnon monimuotoisuuden pilotissa Helsingin uuden Sallitusti villi -oppaan avulla. Luonnon monimuotoisuutta tukevat suunnitteluratkaisut nousivat puiston suunnittelun aikana keskeiseksi teemaksi. Keskeisimmät luonnon monimuotoisuuden rikastamisen mahdollisuudet liittyvät vesiaiheisiin, hulevesien hallintaan, niittyjen kehittämiseen sekä kasvillisuuden ja/tai puustoisien verkoston kehittämiseen.

Pintamateriaalit ja rakenteet

Alueella säilytetään runsaasti olevia pintamateriaaleja ja rakenteita. Nykyiset puistokäytävät ovat kivituhka- tai asfalttipintaisia. Uudet ja kunnostettavat reitit ovat kivituhkapintaisia, pois lukien Maatullin koulun ja päiväkotin välillä sijaitseva puistoraitti, joka toteutettiin samaan aikaan koulun hankkeen kanssa. Asfalttipintaisesta kivituhkapintaiseksi muutettavaa Kimnaasipolkua reunustaa molemminpuoliset nupukiviraidat.

Tuulaakipuiston länsireunan kapea betonikiveysalue liittyy osaksi Kämnerintien katusuunnitelman ja Maatullinkujan betonikiveysalueita. Tuulaakipuistossa käytetään betonista reunakiveä metsäsaarekkeen ja istutusalueiden reunalla. Lisäksi reunakivi rajaa Tuulaakipuiston kivituhkapintaista reittiä Maatullinkujalta kohti Maatullin koulua.

Leikkipuisto Maatullissa leikkivälineiden turva-alustat ovat turvahaketta ja/tai turvasoraa. Rajattujen leikkien alueella on käytetty turva-alustana keinujen yhteydessä nurmialueelle kiinnitettyä reikämattoa. Lisäksi leikkipuistossa on hakepintaisia polkuja ja asfalttipintainen pelitoimintojen alue, jonka yhteydessä on vesileikki. Reitit ovat leikkipuistossa kivituhkaa. Koulurakennuksen läheisyydessä on käytetty betonista reunakiveä.

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Leikkipaikka Tapulin uusi pelailu- ja asfalttikumpujen alue on asfalttipintainen, ja muut reuna-alueet ovat kivituhkaa. Asfalttipintaisen pelailualueen rakennekerroksissa hyödynnetään entisen paviljonkirakennuksen perustuksia. Muut leikkipaikan alueet säilyvät nykyisellään.

Hulevesiuoman pohja on murskepintainen ja luiskat kasvillisuuspintaisia. Hulevesiuoman alue niitty-pintaisine luiskineen liittyy nykyisiin nurmialueisiin.

Kasvillisuus

Puistoalueella on säilytettävää puustoa, puukujanne, puurivejä ja puuryhmiä. Valtaosa kasvillisuudesta säilytetään. Hulevesiuoman kohdalla sijaitsevia nuoria istutuksia esitetään siirrettäviksi.

Koivikko suunnittelualueen länsiosissa kehitetään lehtometsäksi. Puusto säilytetään nykyisellään ja sen annetaan kehittyä metsäksi. Eteläreunalle istutetaan uutta puustoa. Pensaskerros säilytetään, mutta paikoin pensaikkaa harvennetaan kerroksellisuuden ja tiheysvaihtelun lisäämiseksi. Karikkeen annetaan kerääntyä karikekerrokseen. Puiston rakentamissuunnitelmassa tarkennetaan niitettävien alueiden laajuus ja niittomenetelmät lehtometsäalueen kehittämiseksi. Eteläreunalle sijoittuu uusi niitty-pintainen hulevesipainanne, jonka läheisyydessä säilytetään olevat pajut ja raidat.

Puustoista verkostoa kehitetään istuttamalla eri puolille puistoaluetta ja reittien var-sille runsaasti uutta puustoa, yhteensä 169 kpl. Yksittäisistä puista uusitaan arboris-tin kuntoarvioon perustuen muutamia puita. Puiston alueelta poistetaan 32 mitattua puuta, ja 10 nuorta taimea siirretään hulevesiuoman alueella toiseen paikkaan. Eri-tyisesti puukujanteiden kuntoa seurataan ja puut uusitaan tarpeen mukaan. Maa-kumpujen havupuuvältaista puulajistoa monipuolistetaan lehtipuilla. Lajivalinnassa otetaan huomioon savinen maaperä. Koulun rakentamisen yhteydessä poistettiin tulevan leikkipuiston alueelta 16 puuta.

Uusia pensaita istutetaan lähinnä leikkipuisto Maatullin alueelle ja leikkipaikka Ta-pulin ympäristöön olevaa pensaskasvillisuutta säästään. Lisäksi puiston luoteisreu-nalla kurtullehtiruusun torjunnan jälkeen uusitaan massapensasalueet. Viljelypalsto-jen läheisen aukion olevaa kuusiaitaa aukotetaan tilallisuuden kehittämiseksi ja tur-vallisuuden lisäämiseksi.

Suunnittelualueella sijaitsee niittyverkoston arvokohde, joka on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi tuoreeksi suurruohoniityksi, arvoluokka II. Arvokohteen edustavuus on heikko laajan vieraslajipeittävyyden (komealupiini) vuoksi. Komealupiinin torjunta vaatii kunnossapidon resursseja, ja torjunnan keinot tarkentuvat jatkosuunnittelus-sa. Niittyverkoston arvokohteella on luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta arvokas lajisto jo valmiina. Muillakin suunnittelualueen niityillä on keskeinen rooli niit-tyverkoston kehittämisen kannalta, ja ovat niittyalueet säilytetään. Osa nykyisistä nurmialueista kehitetään niityiksi, mutta nurmea säilytetään myös pelailuun ja oles-keluun. Hulevesiuoman yhteyteen istutetaan niittyä ja kasvillisuutta, joka selviytyy vaihtelevissa kosteusoloissa.

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS**Valaistus**

Maatullin koulun ja päiväkoti Pikkuprinssin välillä sijaitsevan puistoraitin valaistus on suunniteltu ja toteutettu samaan aikaan koulun hankkeen kanssa. Muuta valaistus-suunnittelua tehdään erityisesti puistoalueen siirrettäviin reitteihin ja rakenteisiin liittyen. Säilyvillä puistoreittiosuuksilla vanhimmat pylväät ja kaapelit uusitaan paikoin myös alueilla, jotka ovat jäämässä nykytilaansa. Näiden led-valaisimet siirretään uusiin pylväisiin.

Viljelypalsta-alueen läheisille uusille valaistaville reiteille asennetaan tasainen käytävä valaistus. Viljelypalstojen viereisen aukion valaistusratkaisu perustuu kolmeen erikoisvalaisimeen: pylväsvalaisin, spottivalo ja perusvalaisin, jotka valaisevat sekä reittiä että luovat kiinnostavan tilallisuuden kokemuksen aukiolle. Myös aukion pohjoinen reittiyhteys valaistaan. Valaistus suunnataan siten, että se ei häikäise eikä aiheuta turhaa häiriövaloa.

Maatullinpuiston alueen uudet toiminnalliset alueet, leikkipuisto Maatulli ja leikkipaikka Tapulin itäosat, valaistaan. Leikkipuisto Maatullin valaistuksessa ja valaisinten sijoittamisessa huomioidaan olevat puut. Leikkipuiston keskeiset alueet ja reitit valaistaan. Leikkipaikka Tapulin pelailukentän yhteyteen tulee kenttävalaisin, muutoin leikkipaikan valaistusratkaisu on turvallinen mutta tunnelmallinen. Kenttävalaistuksen sammuttua yöllä kenttävalaisinpylvään puistovalaisin valaisee reittiä.

Leikkipaikka Tapulin maakumpujen etelä- ja länsipuolella kulkevan uuden hakepintaisen polun yhteyteen ei lisätä valaisimia. Myöskään leikkipuisto Maatullin seikkailu- ja tasapainoilureittiä ei valaista.

Tasaus ja kuivatus**Maakummut ja kumpuaiheet**

Maatullinpuiston alue on vanhaa tasaista peltomaata, ja puistosuunnitelman tasaus noudattelee pääpiirteissään nykyistä korkomaailmaa. Nykyiset maakummut säilyvät pääosin, vain maastovallien päät maisemoidaan ja alueelle istutetaan kasvillisuutta. Puistoalueen usealle osa-alueelle toteutetaan matalia, enintään noin metrin ympäröivää maastoa korkeampia kumpareita. Näitä maastonmuotoja toteutetaan esimerkiksi Tuulaakipuistoon, Maatullinkujan tuntumaan sekä leikkipaikka Tapulin etelä- ja kaakkoisosiin.

Hulevesipainanteet

Puistosuunnitelman alueelle toteutetaan matalia hulevesipainanteita, joihin ohjataan hulevettä toiminnallisilta alueilta ja puistoreiteiltä. Tulvatilanteessa hulevesipainanteet auttavat vesikapasiteetin hallinnassa. Painanteet ovat kasvillisuuspintaisia ja tilannekohtaisesti vesi johdetaan painanteista ylivuotokaivojen kautta hulevesiviemäriin. Ajourinpuiston nurmipainanteet liitetään osaksi sadevesikaivoverkostoa ja eteläisin nurmipainanne salaojitetaan (ei hulevesikaivoa). Savisen maaperän vuoksi veden poistuminen hulevesipainanteista perustuu veden haihtumiseen ja kasvillisuuden vedenkäyttöön.

Avovesiuomat

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Puistoalueen läntiset avovesiuomat säilyvät nykyisellään. Jos uoman vedenvirtaama on heikentynyt, voidaan uoman alueelta poistaa pensaskasvillisuutta. Haarikkapolun eteläpuolelle rakennetaan uusi pienempi avouoma, jonka avulla johdetaan suunnittelualueen itäpuolelta radan varren hulevesiä. Muut puistoalueen avo-ojat jäävät pääosin ennalleen.

Toiminnallisten alueiden kuivatus

Leikkipuisto Maatullin ja leikkipaikka Tapulin alueella on säilyviä sadevesikaivoja. Lisäksi hulevettä ohjataan kasvillisuuspinntaisiin painanteisiin, joiden yhteydessä on tilannekohtaisesti ylivuotokaivo. Painanteiden mitoituksessa huomioidaan leikkiympäristöjen turvallisuus.

Reittien kuivatus

Rakennetun asfalttipintaisen puistoraitin kuivatus perustuu sadevesikaivoihin ja hulevesipainanteisiin. Hulevesiuoman yhteydessä siirrettävän reitin pintavedet ohjataan kohti hulevesiuomaa.

Hulevesiuoma viljelypalstojen läheisyydessä

Maatullinpuiston itäosaan rakennetaan hulevesiuoma ja tulva-alue, jonka toiminta perustuu hulevesien luonnonmukaiseen viivyttämiseen. Puistosuunnitelman lähtökohtana on Tapulikaupungin hulevesiselvitys (Sitowise 2020), jonka suunnitteluratkaisu on tarkennettu yleissuunnitteluvaiheissa. Hulevesiuoman toteutus on edellytys Maatullinpuiston sekä ympäröivien katujen ja lähialueiden tulevaisuuden kannalta, sillä Tapulikaupungissa hulevesien käsittelykapasiteetti on jo nykytilassaan riittämätön.

Hulevesiuomaan johdetaan hulevesiä Porvarinkujalta ja Käsityöläisentieltä sekä Takalantien ja Moisiontien risteyksen runkoviemäristä. Edellä mainittujen katujen hulevesijärjestelmissä on nykyisin ongelmia kapasiteetin riittävyyden kannalta. Maatullinpuiston virtausuomasta ja tulvatasanteesta koostuva kokonaisuus viivyttää hulevesiä ja auttaa kapasiteettiongelmassa. Hulevesiuoma on merkittävä elementti ilmastomuutokseen varautumisen näkökulmasta.

Hulevesiuoman ratkaisut on suunniteltu käyttäen mitoittavana tekijänä kolmen vuoden välein toistuvaa rankkasadetta. Uoman eri osat on liitetty toisiinsa hulevesiputkilla. Hulevesiputkien korkoasema on suunniteltu riittävän korkealle, jotta vesi ei virtaa järjestelmän läpi liian nopeasti ja uoman kapasiteetti saadaan käyttöön padottamalla hulevettä. Virtausta hidastetaan lisäksi uoman mutkittilevällä linjauksella ja uomaan sijoitettavilla luonnonkivillä sekä lahoppurungoilla.

Virtausuoman pohjalla on kiviainesta (pitkittäiskaltevuus 0,15 %) ja normaalisadetahtumissa virtaus on vähäistä. Vesi ei jää seisomaan pidemmäksi aikaa virtausuoman alueelle. Kasvillisuuspinntaiset luiskat ovat pääosin kaltevuudeltaan alle 1:3, ja vain paikoin on esitetty 1:2 luiskia (mm. säilytettävien puiden kohdalla). Jyrkimmät luiskat toteutetaan niittyntaisina, jolloin niiden kunnossapito on mahdollista. Hulevesiuomien suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan läheiset rakennukset ja niiden perustukset. Uoman rakentaminen ei muuta ympäröivien alueiden maaperä- tai vesiolosuhteita. Hulevesiuoman pohjoisen osan ja sen tulvatasanteen salaojitustarve tarkentuu jatkosuunnittelussa.

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Esteettömyys

Maatullinpuiston suunnitteluratkaisut täyttävät esteettömyydelle asetetun perustavoitetason.

Hoitoluokka

RAMS-kunnossapitoluokituksen mukaisesti leikkipuiston ja toiminnallisten alueiden hoitoluokka on R2 toimintaviheraluetta ja R3 käyttöviheraluetta. Niittymäisten ja puustoisten alueiden hoitoluokka on A2 Käyttöniitty. Hulevesiuoman hoitoluokaksi ehdotetaan A3 maisemaniittyä. Metsäalueiden hoitoluokka on M2 lähimetsä.